

AGÈNCIA DE QUALITAT
DE L'ENSENYAMENT SUPERIOR
D'ANDORRA

Govern d'Andorra
Ministeri de Relacions Institucionals,
Educació i Universitats

Directrius per a la definició de competències i resultats d'aprenentatge a l'ensenyament superior d'Andorra

Juliol del 2025

Índex

Introducció	2
Definicions i el model competencial a Andorra	2
Què és una competència?	3
Quins tipus de competències hi ha?	3
Quines característiques tenen les competències?	4
Què són els resultats d'aprenentatge?	4
Bibliografia.....	8

Introducció

Aquest document ha estat elaborat pel Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats i l'Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA). Els agents d'interès del sistema d'ensenyament superior andorrà, incloent-hi les institucions d'ensenyament superior, també han participat en l'elaboració del document.

L'objectiu del document és disposar d'unes directrius que ajudin en la redacció de competències i dels resultats d'aprenentatge entre tots els agents vinculats amb l'ensenyament superior d'Andorra, per avançar en els principis de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

Definicions i el model competencial a Andorra

El canvi educatiu que va desenvolupar la reforma organitzativa i estructural que va suposar el procés de convergència de l'ensenyament superior a Europa va ser un context propici per assolir l'eficàcia i competitivitat que la societat reclamava a l'ensenyament superior, i va convertir l'ocupabilitat en un dels pilars bàsics de la reforma. Aquest canvi va implicar l'adopció de la noció de *competència* com a terme clau al voltant del qual es construïren les estructures curriculars i es dissenyaren els processos d'avaluació.

El Marc Andorrà de Qualificacions (MAQ), publicat al BOPA mitjançant la [Llei 7/2023, del 19 de gener, de text consolidat de creació del Marc andorrà de qualificacions](#), s'estructura en una sèrie ordenada de nivells que representen la progressió educativa i de capacitació professional en termes de resultats d'aprenentatge. El MAQ esdevé una eina cabdal a l'hora de dissenyar les noves titulacions estatals del sistema andorrà d'ensenyament superior.

Tres són les idees destacades que sintetitzen el sentit de les competències en l'EEES:

- (1) L'EEES s'emmarca en un paradigma educatiu que situa l'alumnat i el seu aprenentatge en el centre de tot el procés educatiu. Aquest paradigma condiona les funcions del professorat, l'enfocament de les activitats, l'organització de les situacions d'aprenentatge i l'avaluació, que se centra en evidències d'aprenentatge i trasllada el focus d'atenció del *saber* al *saber fer*.
- (2) L'EEES vol preparar l'estudiantat per al mercat laboral, per ser motor d'una ciutadania activa, responsable i democràtica, sense descuidar el desenvolupament personal de cada persona que estudia.

- (3) L'EEES demana a les universitats un exercici de transparència i de qualitat fent públics els perfils competencials per tal de promoure la mobilitat i l'ocupabilitat.

Què és una competència?

Prenent com a referència la [Guia d'ús dels ECTS](#), les competències a l'ensenyament superior es defineixen de la manera següent:

"La competència es refereix a la capacitat demostrada per emprar el coneixement, les habilitats i les capacitats socials o metodològiques en situacions de treball o estudi i en el desenvolupament professional i personal. En el context del Marc europeu de qualificacions, *competència* es defineix en termes de responsabilitat i autonomia (Recomanació 2008/C 111/01). Les competències poden ser genèriques o específiques de la matèria. L'adquisició de les competències és l'objecte d'un procés d'aprenentatge i d'una titulació educativa." (Comissió Europea, 2015).

Una competència és la capacitat per respondre a les exigències individuals o socials o per dur a terme una activitat o una tasca. Cada competència reposa sobre una combinació d'habilitats pràctiques i cognitives interrelacionades, coneixements, motivació, valors, actituds, emocions i altres elements socials i comportamentals que poden ser mobilitzats conjuntament per actuar d'una manera eficaç.

Quins tipus de competències hi ha?

Les competències a l'ensenyament superior d'Andorra es diferencien en transversals i específiques, prenent com a referència el Projecte Tuning (*International Tuning Academy Groningen*):

- Les competències **transversals** són generals, transferibles fora de l'àmbit professional concret, i són compartides per diferents àmbits de coneixement. Estan més relacionades amb les actituds i els procediments i s'orienten al desenvolupament personal i social de la persona. El [Decret 144/2023, del 29-3-2023](#) agrupa les competències transversals de les titulacions d'ensenyament superior estatals¹.
- Les competències **específiques** són pròpies de cada titulació. Estan relacionades amb els coneixements, procediments i actituds de cada disciplina o professió i

¹ Només s'aplica als decrets de creació de titulacions posteriors al març del 2023.

s'orienten a la consecució d'un perfil disciplinari o professional específic.

Quines característiques tenen les competències?

Les competències tenen les característiques següents:

- Són avaluables i verificables a partir dels resultats d'aprenentatge.
- Són complexes, ja que requereixen temps i diferents contextos tant per ser treballades com avaluades i demanen l'acció de l'alumnat.
- Són multidimensionals, en el sentit que impliquen la integració d'habilitats cognitives, procedimentals, relacionals i personals.
- Demanen l'aprenentatge previ dels seus components (coneixements, procediments i actituds).
- Necessiten un context multidisciplinari, ja que demanen els coneixements, les habilitats i les actituds de diverses disciplines.
- Són sensibles al context sociocultural, en el sentit que el seu significat pot canviar al llarg del temps d'acord amb l'evolució de la societat i la cultura.
- Les competències estan interconnectades entre si.
- Es desenvolupen de manera permanent.

El perfil de competències d'una titulació es defineix tenint en compte l'orientació o enfocament de la titulació (acadèmica, d'especialització, professional, de recerca, d'introducció a la recerca, etc.) i la concreció del camp professional, si escau. El [Decret 144/2023, del 29-3-2023, pel qual s'agrupen les competències transversals de les titulacions d'ensenyament superior estatals](#) estableix les competències transversals i conté la rúbrica per avaluar-les. El decret de creació de cada titulació recorda les competències transversals decretades i estableix les competències específiques. No obstant això, les institucions d'ensenyament superior poden presentar competències específiques pròpies addicionals en els seus plans d'estudis, sempre i quant aquestes siguin complementàries a les competències de caràcter estatal i aportin valor afegit.

Què són els resultats d'aprenentatge?

Els resultats d'aprenentatge són el conjunt d'accions que s'espera que l'alumnat sàpiga fer

al final d'un procés d'aprenentatge.

Les IES dissenyen els plans d'estudi tenint en compte, com a base, les competències establertes als decrets de creació de títol. Tot seguit elaboren una sèrie d'unitats d'ensenyament a través de les quals l'estudiantat podrà desenvolupar aquestes competències, i especifiquen quines es treballen en cadascuna. Les unitats d'ensenyament es desglossen en una sèrie de resultats d'aprenentatge avaluables que permeten demostrar si l'alumne és capaç de desenvolupar una competència.

En aquest sentit, es considera que les competències i els resultats d'aprenentatge actuen en nivells diferents. Les competències estan relacionades amb els sabers fer de la titulació i els resultats d'aprenentatge estan relacionats amb els sabers fer de la unitat d'ensenyament.

Com formular competències i resultats d'aprenentatge?

Les competències i els resultats d'aprenentatge no es limiten a elements cognitius (teoria, conceptes o coneixements implícits), sinó que abasten també aspectes funcionals (habilitats tècniques), atributs interpersonals (habilitats socials) i valors ètics. El desenvolupament de competències implica adquirir coneixements relatius a tres tipus de sabers: conceptes (coneixements declaratius), procediments (coneixements pràctics) i actituds (saber ser i estar).

Cada competència i resultat d'aprenentatge ha d'incloure:

- Un **verb** en infinitiu que generi una **acció** que sigui evaluable (vegeu la Figura 1). És convenient utilitzar només un verb d'acció per competència i per resultat d'aprenentatge, ja que això en facilitarà l'avaluació.
- La concreció del **coneixement** que es mobilitza fent referència al seu **camp disciplinari**, especialment rellevant en les competències específiques.
- Una **finalitat** que especifiqui per a què s'ha de dur a terme aquesta acció. Aquesta finalitat es pot explicitar o quedar implícita dins de la mateixa competència o resultats d'aprenentatge.
- Un **context** que especifiqui les condicions en les quals s'aplica.

Per a la formulació de competències i resultats d'aprenentatge es recomana remetre's a la taxonomia de Bloom. La taxonomia de Bloom és una classificació jeràrquica dels

diversos processos cognitius que intervenen en el procés d'aprenentatge de les persones. Proposada inicialment per Benjamin Bloom i els seus col·laboradors l'any 1956 i revisada l'any 2001 per Anderson i Krathwohl, la taxonomia és una eina pedagògica que permet planificar i avaluar objectius educatius. La seva versió més recent preveu sis processos cognitius, ordenats de menor a major complexitat (vegeu la Figura 1).

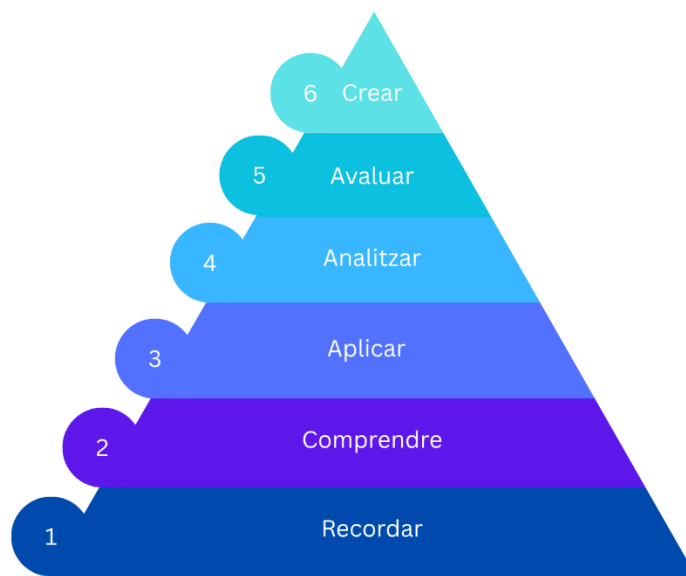

Figura 1. Taxonomia de Bloom (elaboració pròpia)

És important considerar que la jerarquia dels sis nivells cognitius implica la dependència dels nivells superiors respecte dels inferiors. En conseqüència, per exemple, perquè una persona pugui argumentar judicis de valor en relació amb una qüestió (nivell 5), primer ha de ser capaç d'analitzar informació (nivell 4), aplicar coneixement (nivell 3), comprendre fets (nivell 2) i recordar conceptes bàsics (nivell 1) relacionats amb aquesta qüestió.

Directrius específiques per a la formulació de competències

- Les competències haurien de ser la continuació de l'oració: "Al final de la titulació, l'alumnat és capaç de..."
- La llista de competències d'una titulació o pla d'estudis no ha d'incloure més d'una dotzena d'ítems.
- La definició de les competències ha de ser prou clara i concreta perquè orienti el seu procés d'avaluació.
- Les competències han de permetre dissenyar un pla d'estudis que contingui

unitats d'ensenyament que prevegin resultats d'aprenentatge.

- Cal evitar l'ús de fórmules: "ser capaç de", "entendre" o "conèixer" i anar directament al verb d'acció.

Exemples de competència:

- "Comunicar el coneixement resolent situacions en una societat en constant evolució."
- "Elaborar projectes de recerca històrica formulant hipòtesis, objectius i un pla de treball viable per abordar qüestions històriques específiques."

Directrius específiques per a la formulació de resultats d'aprenentatge

- Els resultats d'aprenentatge haurien de ser la continuació de l'oració: "Al final de la unitat d'ensenyament l'alumnat és capaç de..."
- Els resultats d'aprenentatge es deriven de les competències de la titulació o del pla d'estudis, i es treballen a les unitats d'ensenyament.
- Els resultats d'aprenentatge han de ser curts, precisos i coherents entre ells.
- Les unitats d'ensenyament contenen entre cinc i deu resultats d'aprenentatge.
- Els resultats d'aprenentatge estan estretament lligats amb l'exigència que es demana a l'alumnat i s'han de poder assolir amb la càrrega de treball prevista per les unitats d'ensenyament.
- El conjunt dels resultats d'aprenentatge inclou verbs d'acció dels diversos nivells de la taxonomia de Bloom, en funció de l'exigència de les competències.

Bibliografia

- AQU Catalunya. (2023). "Guia per a l'elaboració, verificació i modificació de titulacions universitàries de grau i màsters".

<https://www.aqu.cat/ca/Estudis/Difusio/Publicacions/Cercador-de-publicacions/Guia-per-a-l-elaboracio-verificacio-i-modificacio-de-titulacions-universitaries-de-grau-i-masters-2023>

- Espai Europeu d'Ensenyament Superior (1999). "The Bologna Declaration". Bologna.

https://ehea.info/media.ehea.info/file/Ministerial_conferences/02/8/1999_Bologna_Declaration_English_553028.pdf

- European Comission (2015). "Guia d'ús dels ECTS". (Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture).

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/da7467e6-8450-11e5-b8b7-01aa75ed71a1/language-en>

- Kennedy, D., Hyland, Á., Ryan N. (2007). "Implementing Bologna in your institution, Writing and Using Learning Outcomes: a Practical Guide".

https://ehea.info/media.ehea.info/file/Qualifications_frameworks/05/0/Kennedy_Writing_and_Using_Learning_Outcomes_597050.pdf.

- Medina, J. L., Hervás, G. (desconegut). "La nova taxonomia de Bloom". Universitat de Barcelona. (traducció/adaptació de la Universitat de Barcelona)

[taxonomia_bloom.pdf](#).

- OCDE (2009). "21st Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries".

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2009/12/21st-century-skills-and-competences-for-new-millennium-learners-in-oecd-countries_g17a1d6f/218525261154.pdf

- Rodríguez, A. (2007). "Las competencias en el espacio europeo de educación superior: tipologías". *Red de Revistas Científicas de América Latina y el Caribe*,

España y Portugal (6), 139-153.

<https://www.redalyc.org/pdf/678/67800606.pdf>

- ANECA (2016) "Guía de apoyo para la redacción, puesta en práctica y evaluación de los resultados de aprendizaje."

https://www.aneca.es/documents/20123/63546/learningoutcomes_v02.pdf/cc42ff7d-b416-5c32-860e-b3d0a5398f49?t=1654597704825